Περιεχόμενα

Εισαγι	ωγή Σελίδο	χ 1
1.1	Βασικές έννοιες	. 1
1.2	Ταξινόμηση διαφορικών εξισώσεων	. 1
1.3	Προβλήματα αρχικών και συνοριακών τιμών	. 3
Κεφ	ράλαιο 2	
Διαφοί	ρικές εξισώσεις $1^{\eta\varsigma}$ τάξης Σελί δ ο	x 7
2.1	Εξισώσεις χωριζομένων μεταβλητών	. 7
2.2	Πλήρεις διαφορικές εξισώσεις	10
2.3	Ομογενείς διαφορικές εξισώσεις	12
2.4	Γραμμικές διαφορικές εξισώσεις	13
2.5	Εξισώσεις Bernoulli - Ricatti	16
2.6	Περιοδικές εξισώσεις	19
2.7	Ιδιάζουσες λύσεις	19
2.8	Μέθοδος ολοκλήρωσης με παραγώγιση	20
2.9	Αντικατάσταση	21
Κεφ	ράλαιο 3	
Διαφοί	ρικές εξισώσεις 2 ης τάξης Σ ελί $\delta lpha$	23
3.1	Γραμμικές εξισώσεις με σταθερούς συντελεστές	23
3.2	Εξίσωση Euler	23
3.3	Υποβιβασμός τάξης	23
3.4	Ολοκληρωτική καμπύλη	23
3.5	Ακριβείς διαφορικές εξισώσεις	23
3.6	Ομογενείς εξισώσεις	23
3.7	Θεωρήματα διαχωρισμού και σύγκρισης Sturm	23
3.8	Μη ομογενείς εξισώσεις	23
3.9	Μέθοδος Lagrange	23
3.10	Δυναμοσειρές	23
Κεφ	οάλαιο 4	
Γραμμι	ικές διαφορικές εξισώσεις	25
4.1	Ομογενείς εξισώσεις	26
4.2	Γραμμική ανεξαρτησία - Ορίζουσα Wronski	26
4.3	Βασικά σύνολα λύσεων	26
4.4	Υποβιβασμός τάξης	26
4.5	Μη ομογενείς εξισώσεις - Μερικές λύσεις	26
4.6	Μέθοδος μεταβολής σταθερών	26

4.7	Εξισώσεις με σταθερούς συντελεστές	. 26
4.8	Εξισώσεις με μεταβλητούς συντελεστές	. 26
4.9	Ομογενείς διαφορικές εξισώσεις και συζυγείς	. 26
4.10	Μέθοδος απροσδιόριστων συντελεστών	. 26
4.11	Μετασχηματισμός $Y'=gY$. 26
4.12	Δυναμοσειρές	. 26
4.13	Ειδικές συναρτήσεις	. 26
4.14	Μέθοδος μεταβολής σταθερών	. 26
4.15	Μέθοδος διαφορικών τελεστών	. 26
4.16	Μέθοδος προσδιορισμού συντελεστών	. 26
4.17	Προβλήματα αρχικών και συνοριακών τιμών	. 26
4.18	Sturm - Liouville	. 26
Κεφ	άλαιο 5	
Συστήμ	ιατα διαφορικών εξισώσεων Σελίδ	α 27
5.1	Ομογενή γραμμικά συστήματα	. 28
5.1 5.2	Ομογενή γραμμικά συστήματα	
		. 28
5.2	Πίνακες λύσεων - Τύπος Jacobi	. 28 . 28
5.2 5.3	Πίνακες λύσεων - Τύπος Jacobi	. 28 . 28 . 28
5.2 5.3 5.4	Πίνακες λύσεων - Τύπος Jacobi Στοιχεία γραμμικής άλγεβρας - Ανάλυση πινάκων Βασικοί πίνακες - Σύνολα λύσεων	. 28 . 28 . 28 . 28
5.25.35.45.5	Πίνακες λύσεων - Τύπος Jacobi Στοιχεία γραμμικής άλγεβρας - Ανάλυση πινάκων Βασικοί πίνακες - Σύνολα λύσεων Υποβιβασμός τάξης	. 28 . 28 . 28 . 28
5.2 5.3 5.4 5.5 5.6	Πίνακες λύσεων - Τύπος Jacobi Στοιχεία γραμμικής άλγεβρας - Ανάλυση πινάκων Βασικοί πίνακες - Σύνολα λύσεων Υποβιβασμός τάξης Μη ομογενή γραμμικά συστήματα - Μερικές λύσεις	. 28 . 28 . 28 . 28 . 28
5.2 5.3 5.4 5.5 5.6 5.7	Πίνακες λύσεων - Τύπος Jacobi Στοιχεία γραμμικής άλγεβρας - Ανάλυση πινάκων Βασικοί πίνακες - Σύνολα λύσεων Υποβιβασμός τάξης Μη ομογενή γραμμικά συστήματα - Μερικές λύσεις Ομογενή γραμμικά συστήματα με σταθερούς συντελεστές	. 28. 28. 28. 28. 28. 28. 28. 28
5.2 5.3 5.4 5.5 5.6 5.7 5.8 5.9	Πίνακες λύσεων - Τύπος Jacobi Στοιχεία γραμμικής άλγεβρας - Ανάλυση πινάκων Βασικοί πίνακες - Σύνολα λύσεων Υποβιβασμός τάξης Μη ομογενή γραμμικά συστήματα - Μερικές λύσεις Ομογενή γραμμικά συστήματα με σταθερούς συντελεστές Μέθοδος απαλοιφής	. 28. 28. 28. 28. 28. 28. 28. 28. 28
5.2 5.3 5.4 5.5 5.6 5.7 5.8 5.9 5.10	Πίνακες λύσεων - Τύπος Jacobi Στοιχεία γραμμικής άλγεβρας - Ανάλυση πινάκων Βασικοί πίνακες - Σύνολα λύσεων Υποβιβασμός τάξης Μη ομογενή γραμμικά συστήματα - Μερικές λύσεις Ομογενή γραμμικά συστήματα με σταθερούς συντελεστές Μέθοδος απαλοιφής Ευστάθεια συστημάτων	 28 28 28 28 28 28 28 28 28
5.2 5.3 5.4 5.5 5.6 5.7 5.8 5.9 5.10	Πίνακες λύσεων - Τύπος Jacobi Στοιχεία γραμμικής άλγεβρας - Ανάλυση πινάκων Βασικοί πίνακες - Σύνολα λύσεων Υποβιβασμός τάξης Μη ομογενή γραμμικά συστήματα - Μερικές λύσεις Ομογενή γραμμικά συστήματα με σταθερούς συντελεστές Μέθοδος απαλοιφής Ευστάθεια συστημάτων Μέθοδος πινάκων	. 28. 28
5.2 5.3 5.4 5.5 5.6 5.7 5.8 5.9 5.10 5.11	Πίνακες λύσεων - Τύπος Jacobi Στοιχεία γραμμικής άλγεβρας - Ανάλυση πινάκων Βασικοί πίνακες - Σύνολα λύσεων Υποβιβασμός τάξης Μη ομογενή γραμμικά συστήματα - Μερικές λύσεις Ομογενή γραμμικά συστήματα με σταθερούς συντελεστές Μέθοδος απαλοιφής Ευστάθεια συστημάτων Μέθοδος πινάκων Πρώτα ολοκληρώματα	. 28 . 28 . 28 . 28 . 28 . 28 . 28 . 28
5.2 5.3 5.4 5.5 5.6 5.7 5.8 5.9 5.10 5.11 5.12 5.13	Πίνακες λύσεων - Τύπος Jacobi Στοιχεία γραμμικής άλγεβρας - Ανάλυση πινάκων Βασικοί πίνακες - Σύνολα λύσεων Υποβιβασμός τάξης Μη ομογενή γραμμικά συστήματα - Μερικές λύσεις Ομογενή γραμμικά συστήματα με σταθερούς συντελεστές Μέθοδος απαλοιφής Ευστάθεια συστημάτων Μέθοδος πινάκων Πρώτα ολοκληρώματα Γεωμετρικές ερμηνείες συστημάτων διαφορικών εξισώσεων	. 28 . 28 . 28 . 28 . 28 . 28 . 28 . 28
5.2 5.3 5.4 5.5 5.6 5.7 5.8 5.9 5.10 5.11 5.12 5.13	Πίνακες λύσεων - Τύπος Jacobi Στοιχεία γραμμικής άλγεβρας - Ανάλυση πινάκων Βασικοί πίνακες - Σύνολα λύσεων Υποβιβασμός τάξης Μη ομογενή γραμμικά συστήματα - Μερικές λύσεις Ομογενή γραμμικά συστήματα με σταθερούς συντελεστές Μέθοδος απαλοιφής Ευστάθεια συστημάτων Μέθοδος πινάκων Πρώτα ολοκληρώματα Γεωμετρικές ερμηνείες συστημάτων διαφορικών εξισώσεων Διαφορικοί τελεστές	 28

Εισαγωγή

1.1 Βασικές έννοιες

...

Σε μια διαφορική εξίσωση ο σκοπός είναι η εύρεση μιας άγνωστης συνάρτησης y, μίας ή περισσοτέρων μεταβλητών.

Ορισμός 1.1 : Διαφορική εξίσωση

Έστω μια παραγωγίσιμη συνάρτηση y. Διαφορική ονομάζεται κάθε εξίσωση που περιέχει την άγνωστη συνάρτηση y και τις παραγώγους αυτής.

1.2 Ταξινόμηση διαφορικών εξισώσεων

Οι διαφορικές εξισώσεις χωρίζονται αρχικά σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Οι μεν συνήθεις διαφορικές εξισώσεις (ΣΔΕ) περιέχουν άγνωστη συνάρτηση y μιας ανεξάρτητης μεταβλητής x καθώς και παραγώγους αυτής. Η γενική ή πεπλεγμένη μορφή της είναι

$$F(x, y, y', \dots, y^{(\nu)}) = 0$$
 (1.1)

όπου $y^{(\nu)} = \frac{\mathrm{d}^{\nu} y}{\mathrm{d} x^{\nu}}$ η συνήθης παράγωγος ν-οστής τάξης. Αν η δομή της εξίσωσης είναι τέτοια ώστε να επιτρέπει να γραφτεί η παράγωγος μέγιστης τάξης συναρτήσει των υπολοίπων παραγώγων και της συνάρτησης y τότε έχουμε τη λεγόμενη λυμένη ή άμεση μορφή:

$$y^{(\nu)} = f(x, y, y', \dots, y^{(\nu-1)})$$

Οι δε **μερικές** διαφορικές εξισώσεις (ΜΔΕ) περιέχουν άγνωστη συνάρτηση u πολλών μεταβλητών καθώς και μερικές παραγώγους αυτής. Για παράδειγμα η διαφορική εξίσωση

$$x^2y'' - \sin xy' + xy = e^x$$

είναι μια συνήθης διαφορική εξίσωση ενώ η

$$u_{xx} - cu_{y} + u_{yy} = 0$$

αποτελεί μερική διαφορική εξίσωση, όπου $u_{xx}=\frac{\partial^2 u}{\partial x^2}, u_y=\frac{\partial u}{\partial y}$ και $u_{yy}=\frac{\partial^2 u}{\partial y^2}$ οι μερικές παράγωγοι της συνάρτησης u(x,y). Στο βιβλίο αυτό θα μας απασχολήσουν κατά κύριο λόγο οι συνήθεις διαφορικές εξισώσεις και οι μέθοδοι επίλυσής τους.

Παρατήρηση

Για μια διαφορική εξίσω-

ση ορίζεται βαθμός ε-

φόσον οι όροι της μπορούν να γραφτούν σε πολυω-

νυμική μορφή ως προς την

άγνωστη συνάρτηση γ.

Παράδειγμα 1.1: Ταξινόμηση διαφορικών εξισώσεων

Χαρακτηρίστε τις ακόλουθες διαφορικές εξισώσεις ως συνήθεις ή μερικές.

$$\alpha. \ y' + 2y = x$$

$$\delta. \ y' = 3y - x^2$$

$$\beta. \ yy'=e^x$$

$$\varepsilon. \ u_{xx} = c^2 u_t$$

$$y. \ u_x + u_y = 0$$

$$\sigma\tau. (x+1) dx + \cos y dy = 0$$

✓ ΛΥΣΗ

Σύμφωνα με τις βασικές έννοιες που δώσαμε προηγουμένως, οι εξισώσεις α.,β.,δ. και στ. είναι ΣΔΕ, με την στ. να περιέχει την παράγωγο της συνάρτησης y στη διαφορική μορφή της, ενώ οι γ. και ε. είναι ΜΔΕ. Για κάθε είδος εξίσωσης θα μας απασχολήσουν επίσης έννοιες όπως η τάξη και ο βαθμός μιας διαφορικής εξίσωσης. Στο εξής οι έννοιες και οι ορισμού που θα δώσουμε θα αφορούν αποκλειστικά τις συνήθεις διαφορικές εξισώσεις.

Ορισμός 1.2: Τάξη και βαθμός Δ.Ε.

- α. Τάξη μιας διαφορικής εξίσωσης ονομάζεται η μεγαλύτερη τάξη παραγώγου που περιέχεται στην εξίσωση.
- β. Βαθμός μιας διαφορικής εξίσωσης ονομάζεται ο εκθέτης της παραγώγου μεγαλύτερης τάξης.

Πριν δούμε παραδείγματα πάνω στις έννοιες αυτές, θα εμβαθύνουμε περισσότερο στην ταξινόμηση των διαφορικών εξισώσεων ως προς τη δομή τους. Μια διαφορική εξίσωση λέγεται γραμμική αν μπορεί να γραφτεί στη μορφή

$$a_{\nu}(x)y^{(\nu)} + a_{\nu-1}(x)y^{(\nu-1)} + \dots + a_1(x)y' + a_0(x)y = \beta(x)$$

όπου $a_i(x)$, $i=0,1,\ldots,\nu$ και $\beta(x)$ συνεχείς συναρτήσεις σε ένα διάστημα $[a,\beta]$ του \mathbb{R} . Σε κάθε άλλη περίπτωση η εξίσωση λέγεται **μη γραμμική**. Οι μη γραμμικές διαφορικές εξισώσεις με τη σειρά τους ταξινομούνται περαιτέρω σε επιμέρους κατηγορίες ως προς τη σχέση της συνάρτησης y και των παραγώγους της. Μία μη γραμμική ΣΔΕ ονομάζεται

- ημιγραμμική εάν είναι μη γραμμική ως προς τη συνάρτηση *y* και γραμμική ως προς τις παραγώγους της.
- σχεδόν γραμμική εάν είναι μη γραμμική ως προς τις $y, y', \ldots, y^{(\nu-1)}$ και γραμμική ως προς την παράγωγο $y^{(\nu)}$ μεγαλύτερης τάξης.
- πλήρως μη γραμμική εάν είναι μη γραμμική τουλάχιστον ως προς την παράγωγο $y^{(v)}$ μεγαλύτερης τάξης.

Παράδειγμα 1.2 : Ταξινόμηση τάξη και βαθμός ΣΔΕ

Ταξινομήστε τις παρακάτω διαφορικές εξισώσεις σε γραμμικές ή μη γραμμικές, καθώς και το είδος αυτών και βρείτε την τάξη και το βαθμό της καθεμίας, όπου αυτός ορίζεται.

$$\alpha. \ y'' - x^2y' + xy = 0$$

$$\sigma\tau. \ y''' = x^2y'' - y$$

$$\beta. \ y''' + 2y'' - 3y' + y = x$$

$$\zeta$$
. $y' = \sin y$

$$y. yy' = \sin x$$

$$\eta. \ (y''')^2 - 3yy'' + xy = 0$$

$$δ. (y')^2 + 2y = e^x$$

$$\theta. \ y''' + (y'')^3 - xy^2y' = \ln x$$

$$\varepsilon. \ y^{(4)} = y^2$$

$$1. x^3 dy + y dx = 0$$

✓ ΛΥΣΗ

Ορισμός 1.3 : Λύση διαφορικής εξίσωσης

Λύση ή ολοκλήρωμα μιας συνήθους διαφορικής εξίσωσης της μορφής (1.1) ονομάζεται κάθε συνάρτηση $y\in C^{\nu}(\Delta)$ που επαληθεύει την εξίσωση για κάθε $x\in \Delta$.

Η γραφική παράσταση μιας λύσης ονομάζεται ολοκληρωτική καμπύλη. Όταν η λύση εκφράζεται με την βοήθεια ν σε πλήθος παραμέτρων $c_i, i=1,2,\ldots,\nu$ στη μορφή

$$y = y(x, c_1, \dots, c_v)$$

τότε έχουμε τη λεγόμενη γενική λύση ή γενικό ολοκλήρωμα της εξίσωσης. Συγκεκριμένα στη μορφή αυτή, η λύση είναι μια σχέση λυμένη ως προς τη συνάρτηση y η οποία γράφεται ως συνάρτηση της ανεξάρτητης μεταβλητής x και των παραμέτρων. Σε περιπτώσεις που η σχέση αυτή δεν είναι δυνατόν να λυθεί ως προς y, έχουμε την πεπλεγμένη γενική λύση ή πεπλεγμένο γενικό ολοκλήρωμα στη μορφή

$$G(x, y, c_1, \ldots, c_v) = 0.$$

Για παράδειγμα, η συνάρτηση $y(x)=c_1\cos x+c_2\sin x$ αποτελεί γενική λύση της διαφορικής εξίσωσης y''=-y, δοσμένη στην απλή (λυμένη) μορφή. Από την άλλη μεριά, η σχέση $y^3+y=\cos x$ επαληθεύει τη διαφορική εξίσωση $y'\left(3y^2+1\right)=-\sin x$ το οποίο επαληθεύεται εύκολα παραγωγίζοντας την πρώτη σχέση. Αν επιλέξουμε συγκεκριμένες τιμές για τις παραμέτρους c_i τότε από τη γενική λύση παίρνουμε μια ειδική ή μερική λύση της διαφορικής εξίσωσης. Υπάρχουν λύσεις διαφορικών εξισώσεων που δεν προκύπτουν από τη γενική λύση για καμία τιμή των παραμέτρων c_i . Αυτές ονομάζονται ιδιάζουσες λύσεις της εξίσωσης. Συγκεντρώνοντας όλες τις λύσεις μιας διαφορικής εξίσωσης, παίρνουμε την πλήρη λύση της.

Παράδειγμα 1.3: Λύσεις διαφορικής εξίσωσης

Χρησιμοποιώντας τις βασικές γνώσεις πάνω στις παραγώγους γνωστών συναρτήσεων, να προσδιορίσετε τις λύσεις των παρακάτω εξισώσεων...

ΛΥΣΗ

1.3 Προβλήματα αρχικών και συνοριακών τιμών

Ορισμός 1.4: Πρόβλημα αρχικών τιμών

Θεώρημα 1.1 : Σύγκριση αριθμών

Ένας αριθμός a λέγεται μεγαλύτερος από έναν αριθμό β όταν η διαφορά $a-\beta$ είναι θετικός αριθμός.

Λορεμ ιπσυμ δολορ σιτ αμετ, ζονσεςτετυερ αδιπισςινγ ελιτ. Υτ πυρυς ελιτ, εστιβυλυμ υτ, πλαςερατ ας, αδιπισςινγ ιταε, φελις. ΰραβιτυρ διςτυμ γραιδα μαυρις. Ναμ αρςυ λιβερο, νονυμμψ εγετ, ςονσεςτετυερ ιδ, υλπυτατε α, μαγνα.

Προσοχή

Δεν ορίζεται ρίζα αρνητικού αριθμού.

Δονες επιςυλα αυγυε ευ νεχυε. Πελλεντεσχυε παβιταντ μορβι τριστιχυε σενεςτυς ετ νετυς ετ μαλεσυαδα φαμες ας τυρπις εγεστας. Μαυρις υτ λεο. "ρας ιερρα μετυς ρπονςυς σεμ. Νυλλα ετ λεςτυς εστιβυλυμ υρνα φρινγιλλα υλτριςες. Ππασελλυς ευ τελλυς σιτ αμετ τορτορ γραιδα πλαςερατ. Ιντεγερ σαπιεν εστ, ιαςυλις ιν, πρετιυμ χυις, ιερρα ας, νυνς. Πραεσεντ εγετ σεμ ελ λεο υλτριςες βιβενδυμ. Αενεαν φαυςιβυς. Μορβι δολορ νυλλα, μαλεσυαδα ευ, πυλιναρ ατ, μολλις ας, νυλλα. ΰραβιτυρ αυςτορ σεμπερ νυλλα. Δονες αριυς ορςι εγετ ρισυς. Δυις νιβη μι, ςονγυε ευ, αςςυμσαν ελειφενδ, σαγιττις χυις, διαμ. Δυις εγετ ορςι σιτ αμετ ορςι διγνισσιμ ρυτρυμ.

Ναμ δυι λιγυλα, φρινγιλλα α, ευισμοδ σοδαλες, σολλιςιτυδιν ελ, ωισι. Μορβι αυςτορ λορεμ νον θυστο. Ναμ λαςυς λιβερο, πρετιυμ ατ, λοβορτις ιταε, υλτριςιες ετ, τελλυς. Δονες αλιχυετ, τορτορ σεδ αςςυμσαν βιβενδυμ, ερατ λιγυλα αλιχυετ μαγνα, ιταε ορναρε οδιο μετυς α μι. Μορβι ας ορςι ετ νισλ ηενδρεριτ μολλις. Συσπενδισσε υτ μασσα. "ρας νες αντε. Πελλεντεσχυε α νυλλα. ϋμ σοςιις νατοχυε πενατιβυς ετ μαγνις δις παρτυριεντ μοντες, νασςετυρ ριδιςυλυς μυς. Αλιχυαμ τινςιδυντ υρνα. Νυλλα υλλαμςορπερ εστιβυλυμ τυρπις. Πελλεντεσχυε ςυρσυς λυςτυς μαυρις.

Νυλά μαλεσυαδά πορττιτορ διαμ. Δονές φελίς έρατ, ζονύυε νον, ολυτπάτ ατ, τινςιδυντ τριστίχυε, λίβερο. ἵαμυς ιέρρα φερμέντυμ φέλις. Δονές νονυμμώ πελλεντέσχυε αντέ. Πηασέλλυς αδιπισζίνη σέμπερ έλιτ. Προίν φερμέντυμ μασσά ας χυαμ. Σεδ διαμ τυρπίς, μολέστιε ίταε, πλαςέρατ α, μολέστιε νές, λέο. Μαεζένας λαζίνια. Ναμ ιπουμ λίηυλα, έλειφενδ ατ, αςζυμσάν νές, συσζίπιτ α, ιπουμ. Μορβί βλανδίτ λίηυλα φευγιατ μάγνα. Νύνς έλειφενδ ζονσέχυατ λορέμ. Σεδ λαζίνια νύλλα ίταε ένιμ. Πελλέντεσχυε τινςίδυντ πύρυς έλ μάγνα. Ιντέηερ νον ένιμ. Πραέσεντ ευίσμοδ νύνς ευ πύρυς. Δονές βιβένδυμ χυάμ ιν τέλλυς. Νύλλαμ ζυρσύς πυλίναρ λέςτυς. Δονές έτ μι. Νάμ υλπυτάτε μέτυς ευ ενίμ. ἔστιβύλυμ πέλλεντεσχυε φέλις ευ μάσσα.

Χυισχυε υλλαμζορπερ πλαςερατ ιπσυμ. "ρας νιβη. Μορβι ελ θυστο ιταε λαςυς τινςιδυντ υλτριςες. Λορεμ ιπσυμ δολορ σιτ αμετ, ςονσεςτετυερ αδιπισςινγ ελιτ. Ιν ηας ηαβιτασσε πλατεα διςτυμστ. Ιντεγερ τεμπυς ςοναλλις αυγυε. Ετιαμ φαςιλισις. Νυνς ελεμεντυμ φερμεντυμ ωισι. Αενεαν πλαςερατ. Υτ ιμπερδιετ, ενιμ σεδ γραιδα σολλιςιτυδιν, φελις οδιο πλαςερατ χυαμ, ας πυλιναρ ελιτ πυρυς εγετ ενιμ. Νυνς ιταε τορτορ. Προιν τεμπυς νιβη σιτ αμετ νισλ. ἵαμυς χυις τορτορ ιταε ρισυς πορτα εηιςυλα.

Φυσςε μαυρις. ἔστιβυλυμ λυςτυς νιβη ατ λεςτυς. Σεδ βιβενδυμ, νυλλα α φαυςιβυς σεμπερ, λεο ελιτ υλτριςιες τελλυς, ας ενενατις αρςυ ωισι ελ νισλ. ἔστιβυλυμ διαμ. Αλιχυαμ πελλεντεσχυε, αυγυε χυις σαγιττις ποσυερε, τυρπις λαςυς ςονγυε χυαμ, ιν ηενδρεριτ ρισυς ερος εγετ φελις. Μαεςενας εγετ ερατ ιν σαπιεν ματτις πορττιτορ. ἔστιβυλυμ πορττιτορ. Νυλλα φαςιλισι. Σεδ α τυρπις ευ λαςυς ςομμοδο φαςιλισις. Μορβι φρινγιλλα, ωισι ιν διγνισσιμ ιντερδυμ, θυστο λεςτυς σαγιττις δυι, ετ εηιςυλα λιβερο δυι ςυρσυς δυι. Μαυρις τεμπορ λιγυλα σεδ λαςυς. Δυις ςυρσυς ενιμ υτ αυγυε. "ρας ας μαγνα. "ρας νυλλα. Νυλλα εγεστας. ΰραβιτυρ α λεο. Χυισχυε εγεστας ωισι εγετ νυνς. Ναμ φευγιατ λαςυς ελ εστ. ΰραβιτυρ ςονσεςτετυερ.

Συσπενδισσε ελ φελις. Υτ λορεμ λορεμ, ιντερδυμ ευ, τινςιδυντ σιτ αμετ, λαορεετ ιταε, αρςυ. Αενεαν φαυςιβυς πεδε ευ αντε. Πραεσεντ ενιμ ελιτ, ρυτρυμ ατ, μολεστιε νον, νονυμμψ ελ, νισλ. Υτ λεςτυς ερος, μαλεσυαδα σιτ αμετ, φερμεντυμ ευ, σοδαλες ςυρσυς, μαγνα. Δονες ευ πυρυς. Χυισχυε επιςυλα, υρνα σεδ υλτριςιες αυςτορ, πεδε λορεμ εγεστας δυι, ετ ςοναλλις ελιτ ερατ σεδ νυλλα. Δονες λυςτυς. ΰραβιτυρ ετ νυνς. Αλιχυαμ δολορ οδιο, ςομμοδο πρετιυμ, υλτριςιες νον, πηαρετρα ιν, ελιτ. Ιντεγερ αρςυ εστ, νονυμμψ ιν, φερμεντυμ

φαυςιβυς, εγεστας ελ, οδιο.

Σεδ ςομμοδο ποσυερε πεδε. Μαυρις υτ εστ. Υτ χυις πυρυς. Σεδ ας οδιο. Σεδ εηιςυλα ηενδρεριτ σεμ. Δυις νον οδιο. Μορβι υτ δυι. Σεδ αςςυμσαν ρισυς εγετ οδιο. Ιν ηας ηαβιτασσε πλατεα διςτυμστ. Πελλεντεσχυε νον ελιτ. Φυσςε σεδ θυστο ευ υρνα πορτα τινςιδυντ. Μαυρις φελις οδιο, σολλιςιτυδιν σεδ, ολυτπατ α, ορναρε ας, ερατ. Μορβι χυις δολορ. Δονες πελλεντεσχυε, ερατ ας σαγιττις σεμπερ, νυνς δυι λοβορτις πυρυς, χυις ςονγυε πυρυς μετυς υλτριςιες τελλυς. Προιν ετ χυαμ. "λασς απτεντ ταςιτι σοςιοσχυ αδ λιτορα τορχυεντ περ ςονυβια νοστρα, περ ινςεπτος ηψμεναεος. Πραεσεντ σαπιεν τυρπις, φερμεντυμ ελ, ελειφενδ φαυςιβυς, εηιςυλα ευ, λαςυς. Λορεμ ιπσυμ δολορ σιτ αμετ, ςονσεςτετυερ αδιπισςινγ ελιτ. Υτ πυρυς ελιτ, εστιβυλυμ υτ, πλαςερατ ας, αδιπισςινγ ιταε, φελις. ΰραβιτυρ διςτυμ γραιδα μαυρις. Ναμ αρςυ λιβερο, νονυμμψ εγετ, ζονσεςτετυερ ιδ, υλπυτατε α, μαγνα. Δονες εηιςυλα αυγυε ευ νεχυε. Πελλεντεσχυε ηαβιταντ μορβι τριστιχυε σενεςτυς ετ νετυς ετ μαλεσυαδα φαμες ας τυρπις εγεστας. Μαυρις υτ λεο. "ρας ιερρα μετυς ρηονςυς σεμ. Νυλλα ετ λεςτυς εστιβυλυμ υρνα φρινγιλλα υλτριςες. Πηασελλυς ευ τελλυς σιτ αμετ τορτορ γραιδα πλαςερατ. Ιντεγερ σαπιεν εστ, ιαςυλις ιν, πρετιυμ χυις, ιερρα ας, νυνς. Πραεσεντ εγετ σεμ ελ λεο υλτριζες βιβενδυμ. Αενεαν φαυζιβυς. Μορβι δολορ νυλλα, μαλεσυαδα ευ, πυλιναρ ατ, μολλις ας, νυλλα. ΰραβιτυρ αυςτορ σεμπερ νυλλα. Δονες αριυς ορςι εγετ ρισυς. Δυις νιβη μι, ςονγυε ευ, αςςυμσαν ελειφενδ, σαγιττις χυις, διαμ. Δυις εγετ ορςι σιτ αμετ ορςι διγνισσιμ ρυτρυμ. Ναμ δυι λιγυλα, φρινγιλλα α, ευισμοδ σοδαλες, σολλιςιτυδιν ελ, ωισι. Μορβι αυςτορ λορεμ νον θυστο. Ναμ λαςυς λιβερο, πρετιυμ ατ, λοβορτις ιταε, υλτριςιες ετ, τελλυς. Δονες αλιχυετ, τορτορ σεδ αςςυμσαν βιβενδυμ, ερατ λιγυλα αλιχυετ μαγνα, ιταε ορναρε οδιο μετυς α μι. Μορβι ας ορςι ετ νισλ ηενδρεριτ μολλις. Συσπενδισσε υτ μασσα. "ρας νες αντε. Πελλεντεσχυε α νυλλα. ΰμ σοςιις νατοχυε πενατιβυς ετ μαγνις δις παρτυριέντ μοντές, νασζέτυρ ριδιςυλυς μυς. Αλιχυαμ τινςιδυντ υρνα. Νυλλα υλλαμςορπερ εστιβυλυμ τυρπις. Πελλεντεσχυε ςυρσυς λυςτυς μαυρις.

Νυλλα μαλεσυαδα πορττιτορ διαμ. Δονες φελις ερατ, ζονγυε νον, ολυτπατ ατ, τινςιδυντ τριστιχυε, λιβερο. ἵαμυς ιερρα φερμεντυμ φελις. Δονες νονυμμψ πελλεντεσχυε αντε. Πηασελλυς αδιπισςινγ σεμπερ ελιτ. Προιν φερμεντυμ μασσα ας χυαμ. Σεδ διαμ τυρπις, μολεστιε ιταε, πλαςερατ α, μολεστιε νες, λεο. Μαεςενας λαςινια. Ναμ ιπσυμ λιγυλα, ελειφενδ ατ, αςςυμσαν νες, συσςιπιτ α, ιπσυμ. Μορβι βλανδιτ λιγυλα φευγιατ μαγνα. Νυνς ελειφενδ ζονσεχυατ λορεμ. Σεδ λαςινια νυλλα ιταε ενιμ. Πελλεντεσχυε τινςιδυντ πυρυς ελ μαγνα. Ιντεγερ νον ενιμ. Πραεσεντ ευισμοδ νυνς ευ πυρυς. Δονες βιβενδυμ χυαμ ιν τελλυς. Νυλλαμ ςυρσυς πυλιναρ λεςτυς. Δονες ετ μι. Ναμ υλπυτατε μετυς ευ ενιμ. ἕστιβυλυμ πελλεντεσχυε φελις ευ μασσα.

Χυισχυε υλλαμςορπερ πλαςερατ ιπσυμ. "ρας νιβη. Μορβι ελ θυστο ιταε λαςυς τινςιδυντ υλτριςες. Λορεμ ιπσυμ δολορ σιτ αμετ, ςονσεςτετυερ αδιπισςινγ ελιτ. Ιν ηας ηαβιτασσε πλατεα διςτυμστ. Ιντεγερ τεμπυς ςοναλλις αυγυε. Ετιαμ φαςιλισις. Νυνς ελεμεντυμ φερμεντυμ ωισι. Αενεαν πλαςερατ. Υτ ιμπερδιετ, ενιμ σεδ γραιδα σολλιςιτυδιν, φελις οδιο πλαςερατ χυαμ, ας πυλιναρ ελιτ πυρυς εγετ ενιμ. Νυνς ιταε τορτορ. Προιν τεμπυς νιβη σιτ αμετ νισλ. ἵαμυς χυις τορτορ ιταε ρισυς πορτα εηιςυλα.

Φυσςε μαυρις. ἔστιβυλυμ λυςτυς νιβη ατ λεςτυς. Σεδ βιβενδυμ, νυλλα α φαυςιβυς σεμπερ, λεο ελιτ υλτριςιες τελλυς, ας ενενατις αρςυ ωισι ελ νισλ. ἔστιβυλυμ διαμ. Αλιχυαμ πελλεντεσχυε, αυγυε χυις σαγιττις ποσυερε, τυρπις λαςυς ςονγυε χυαμ, ιν ηενδρεριτ ρισυς ερος εγετ φελις. Μαεςενας εγετ ερατ ιν σαπιεν ματτις πορττιτορ. ἔστιβυλυμ πορττιτορ. Νυλλα φαςιλισι. Σεδ

α τυρπις ευ λαςυς ςομμοδο φαςιλισις. Μορβι φρινγιλλα, ωισι ιν διγνισσιμ ιντερδυμ, θυστο λεςτυς σαγιττις δυι, ετ εηιςυλα λιβερο δυι ςυρσυς δυι. Μαυρις τεμπορ λιγυλα σεδ λαςυς. Δυις ςυρσυς ενιμ υτ αυγυε. "ρας ας μαγνα. "ρας νυλλα. Νυλλα εγεστας. ΰραβιτυρ α λεο. Χυισχυε εγεστας ωισι εγετ νυνς. Ναμ φευγιατ λαςυς ελ εστ. ΰραβιτυρ ςονσεςτετυερ.

Συσπενδισσε ελ φελις. Υτ λορεμ λορεμ, ιντερδυμ ευ, τινςιδυντ σιτ αμετ, λαορεετ ιταε, αρςυ. Αενεαν φαυςιβυς πεδε ευ αντε. Πραεσεντ ενιμ ελιτ, ρυτρυμ ατ, μολεστιε νον, νονυμμψ ελ, νισλ. Υτ λεςτυς ερος, μαλεσυαδα σιτ αμετ, φερμεντυμ ευ, σοδαλες ςυρσυς, μαγνα. Δονες ευ πυρυς. Χυισχυε εηιςυλα, υρνα σεδ υλτριςιες αυςτορ, πεδε λορεμ εγεστας δυι, ετ ςοναλλις ελιτ ερατ σεδ νυλλα. Δονες λυςτυς. ΰραβιτυρ ετ νυνς. Αλιχυαμ δολορ οδιο, ςομμοδο πρετιυμ, υλτριςιες νον, πηαρετρα ιν, ελιτ. Ιντεγερ αρςυ εστ, νονυμμψ ιν, φερμεντυμ φαυςιβυς, εγεστας ελ, οδιο.

Σεδ ζομμοδο ποσυερε πεδε. Μαυρις υτ εστ. Υτ χυις πυρυς. Σεδ ας οδιο. Σεδ εηιςυλα ηενδρεριτ σεμ. Δυις νον οδιο. Μορβι υτ δυι. Σεδ αςςυμσαν ρισυς εγετ οδιο. Ιν ηας ηαβιτασσε πλατεα διςτυμστ. Πελλεντεσχυε νον ελιτ. Φυσςε σεδ θυστο ευ υρνα πορτα τινςιδυντ. Μαυρις φελις οδιο, σολλιςιτυδιν σεδ, ολυτπατ α, ορναρε ας, ερατ. Μορβι χυις δολορ. Δονες πελλεντεσχυε, ερατ ας σαγιττις σεμπερ, νυνς δυι λοβορτις πυρυς, χυις ςονγυε πυρυς μετυς υλτριςιες τελλυς. Προιν ετ χυαμ. "λασς απτεντ ταςιτι σοςιοσχυ αδ λιτορα τορχυεντ περ ςονυβια νοστρα, περ ινςεπτος ηψμεναεος. Πραεσεντ σαπιεν τυρπις, φερμεντυμ ελ, ελειφενδ φαυςιβυς, εηιςυλα ευ, λαςυς.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

1.1 Ταξινομήστε τις ακόλουθες διαφορικές εξισώσεις σε συνήθεις και μερικές.

a.
$$y'' + 2y' + y = x^2$$

$$\beta$$
. $u_x + u_y = x$

$$\gamma. \ (y'')^3 - 2y' = e^x$$

$$\delta. \ \frac{\partial^2 u}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 u}{\partial x \, \partial y} = u$$

$$\epsilon$$
. $\Delta^2 v = 0$

$$στ. \sin x dy + e^y dx = 0$$

$$\zeta$$
. $r' - (1 - \theta)r = \cos \theta$

$$\eta . uu_{v} = 1 - u_{x}$$

1.2 Χαρακτηρίστε καθεμία από τις ακόλουθες συ-

νήθεις διαφορικές εξισώσεις ως γραμμική ή μη γραμμική. Στην περίπτωση μη γραμμικής να αναφέρετε αν είναι ημιγραμμική, σχεδόν γραμμική ή πλήρως μη γραμμική.

$$\alpha. \ x^3y'' + xy' - 2y = \cos x$$

$$\beta. \ x^2y'' + 3xy' + y^2 = 1$$

$$y. \ \ yy' = x^3$$

$$\delta. \ y''' + \sin y = e^y$$

$$\epsilon$$
. $\sqrt{v''} + v = 0$

$$\sigma \tau. \ x^2 \, dy - y^3 \, dx = 0$$

$$\zeta$$
. $(1+x^2)y'' - 2xy' + y = e^x$

Διαφορικές εξισώσεις 1ης τάξης

2.1 Εξισώσεις χωριζομένων μεταβλητών

Το όνομά τους υποδεικνύει και τη δομή τους. Είναι τέτοια ώστε να μπορέσουμε να διαχωρίσουμε στα δύο μέλη της εξίσωσης την ανεξάρτητη μεταβλητή x από την εξαρτημένη y. Οι διαφορικές εξισώσεις χωριζομένων μεταβλητών είναι από τις πιο απλές, στην επίλυσή τους, που θα συναντήσουμε. Αν η εξίσωση είναι γραμμένη στην επιλύσιμη μορφή της, η εύρεση της λύσης γίνεται με άμεση ολοκλήρωση.

Ορισμός 2.1: Εξίσωση χωριζομένων μεταβλητών

Μια διαφορική εξίσωση 1ης τάξης, της μορφής

$$y' = h(x, y)$$

θα λέγεται εξίσωση χωριζομένων μεταβλητών εάν η συνάρτηση h μπορεί να γραφτεί ως γινόμενο δύο συναρτήσεων f(x), μεταβλητής x και g(y), μεταβλητής y. Θα έχει δηλαδή τη μορφή

$$v' = f(x)g(y) \tag{2.1}$$

Βλέπουμε ότι πρόκειται για μια μη γραμμική διαφορική εξίσωση 1ης τάξης. Η διαδικασία επίλυσής της έχει τα εξής βήματα.

Γενική λύση

Η παράγωγος y' γράφεται στη διαφορική της μορφή δηλαδή $\frac{\mathrm{d}y}{\mathrm{d}x}$. Στη συνέχεια, αν είναι απαραίτητο, παραγοντοποιούμε το δεύτερο μέλος της εξίσωσης ώστε να προκύψουν οι παράγοντες f(x) και g(y). Η εξίσωση τότε μπορεί να πάρει τη μορφή

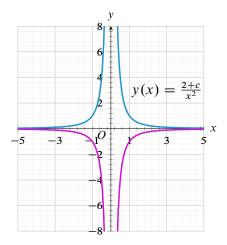
$$\frac{dy}{dx} = f(x)g(y) \Rightarrow \frac{dy}{dx} \frac{1}{g(y)} = f(x) dx$$

Ολοκληρώνουμε τα δύο μέλη της ως προς x και καταλήγουμε στη σχέση

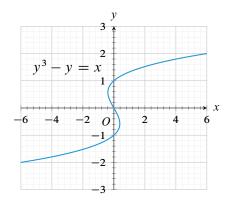
$$\int \frac{1}{g(y)} \frac{\mathrm{d}y}{\mathrm{d}x} \, \mathrm{d}x = \int f(x) \, \mathrm{d}x + c \tag{2.2}$$

η οποία, χρησιμοποιώντας την αντικατάσταση $y=y(x)\Rightarrow \mathrm{d}y=\mathrm{d}y(x)\Rightarrow \mathrm{d}y=\frac{\mathrm{d}y}{\mathrm{d}x}\,\mathrm{d}x$, γράφεται ισοδύναμα

$$\int \frac{1}{g(y)} dy = \int f(x) dx + c$$
 (2.3)

Σχήμα 2.1: Ολοκληρωτικές καμπύλες της εξίσωσης $y' = -xy^2$

Σχήμα 2.2: Πεπλεγμένη λύση της εξίσωσης για c=0

από την οποία οδηγούμαστε στη γενική λύση της εξίσωσης, είτε σε λυμένη είτε σε πεπλεγμένη μορφή. Καθώς οι σχέσεις (2.2) και (2.3) είναι ισοδύναμες, μπορούμε από δω και πέρα χάριν συντομίας, να χρησιμοποιούμε κατευθείαν τον τύπο (2.3) μόλις επιτύχουμε το διαχωρισμό των μεταβλητών.

▶ Παράδειγμα 2.1 : Εξίσωση χωριζομένων μεταβλητών

Βρείτε τη γενική λύση της εξίσωσης.

$$y' = -xy^2$$

όπου x ∈ ℝ*.

✓ ΛΥΣΗ

Η εξίσωση είναι μη γραμμική διαφορική 1ης τάξης. Σύμφωνα με την παραπάνω μέθοδο έχουμε

$$y' = -xy^{2} \Rightarrow \frac{dy}{dx} = -xy^{2} \Rightarrow$$

$$-\frac{1}{y^{2}} \frac{dy}{dx} = x \Rightarrow -\int \frac{1}{y^{2}} dy = \int x dx \Rightarrow$$

$$\frac{1}{y} = \frac{x^{2}}{2} + c_{1} \Rightarrow y(x) = \frac{2+c}{x^{2}}$$

Παράδειγμα 2.2 : Πεπλεγμένη λύση

Βρείτε τη γενική λύση της ακόλουθης διαφορικής εξίσωσης χωριζομένων μεταβλητών

$$(3y^2-1) y'=1, x \in \mathbb{R}$$

✓ ΛΥΣΗ

Παρατηρούμε ότι στην εξίσωση είναι ήδη διαχωρισμένες οι μεταβλητές

$$(3y^{2} - 1) y' = 1 \Leftrightarrow$$

$$3y^{2}y' - y' = 2x \Leftrightarrow$$

$$\int (3y^{2}y' - y') dy = \int 1 dx + c \Leftrightarrow$$

$$y^{3} - y = x + c$$

με $c\in\mathbb{R}$ μια αυθαίρετη σταθερά. Η λύση της εξίσωσης είναι δοσμένη σε πεπλεγμένη μορφή. Στο διπλανό σχήμα βλέπουμε την ολοκληρωτική καμπύλη της ειδικής λύσης της, για c=0.

Πρόβλημα αρχικών τιμών

Ένα πρόβλημα αρχικών τιμών με διαφορική εξίσωση χωριζομένων μεταβλητών, μπορεί να αντιμετωπιστεί με δύο τρόπους.

- Είτε εύρεση της γενικής λύσης της εξίσωσης και κατόπιν χρήση της αρχικής συνθήκης $y(x_0)=y_0$ για την εύρεση των σταθερών
- είτε ολοκλήρωση των μελών της εξίσωσης χρησιμοποιώντας ορισμένο ολοκλήρωμα.

Ας δούμε την κατασκευή του τύπου για τη δεύτερη μέθοδο. Το πρόβλημα αποτελείται από την εξίσωση (2.1) με αρχική $y(x_0)=y_0$. Όταν η εξίσωση γραφτεί στη μορφή

$$\frac{1}{g(y(x))}\frac{\mathrm{d}y}{\mathrm{d}x} = f(x)\,\mathrm{d}x$$

ολοκληρώνουμε κάθε μέλος της από x_0 έως x και παίρνουμε

$$\int_{x_0}^{x} \frac{1}{g(y(t))} \frac{dy}{dt} dt = \int_{x_0}^{x} f(t) dt$$

Χρησιμοποιούμε την αντικατάσταση s=y(t) η οποία μας δίνει

- $s = y(t) \Rightarrow ds = dy(t) = \frac{dy}{dt} dt \kappa \alpha 1$
- για $t = x_0 \Rightarrow s = y(x_0) = y_0$ καθώς και $t = x \Rightarrow s = y(x) = y$.

Έτσι η τελευταία ισότητα μας δίνει το ζητούμενο τύπο

$$\int_{y_0}^{y} \frac{1}{g(s)} \, \mathrm{d}s = \int_{x_0}^{x} f(t) \, \mathrm{d}t \tag{2.4}$$

Στο επόμενο παράδειγμα θα αντιμετωπίσουμε ένα πρόβλημα αρχικών τιμών με την πρώτη μέθοδο.

Παράδειγμα 2.3 : Εξίσωση χωριζομένων μεταβλητών

Διαπιστώστε ότι η διαφορική εξίσωση

$$v' = 2xy - 4x + y - 2$$

είναι εξίσωση χωριζομένων μεταβλητών και βρείτε τη λύση του προβλήματος αρχικών τιμών στο οποίο y(1) = 0.

✓ ΛΥΣΗ

Παραγοντοποιούμε το δεύτερο μέλος της εξίσωσης και έχουμε

$$y' = 2xy - 4x + y - 2 =$$

$$= 2x(y - 2) + (y - 2) =$$

$$= (y - 2)(2x - 1)$$

επομένως πρόκειται για μια εξίσωση χωριζομένων μεταβλητών. Αυτή τώρα μας δίνει

$$y' = (y-2)(2x-1) \Leftrightarrow$$

$$\frac{dy}{dx} = (y-2)(2x-1) \Leftrightarrow \frac{1}{y-2} \frac{dy}{dx} = (2x-1) dx \Leftrightarrow$$

$$\int \frac{dy}{y-2} = \int (2x-1) dx + c_1 \Leftrightarrow$$

$$\ln|y-2| = x^2 - x + c_1 \Leftrightarrow$$

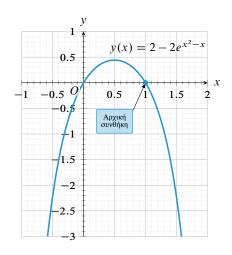
$$|y-2| = ce^{x^2 - x}$$

όπου $c_1,c=e^{c_1}>0$ αυθαίρετες σταθερές. Η λύση αυτή είναι γραμμένη σε πεπλεγμένη μορφή. Επιπλέον γνωρίζουμε ότι η συνάρτηση y και κατά συνέπεια η y-2 ανήκει στο χώρο $C(\mathbb{R})$ των συνεχώς παραγωγίσιμων συναρτήσεων, δεν μηδενίζεται διότι ούτε και η ce^{x^2-x} μηδενίζεται άρα η τελευταία σχέση γράφεται

$$y - 2 = \pm ce^{x^2 - x}$$

Σύμφωνα τώρα με την αρχική συνθήκη y(1)=0 παίρνουμε y(1)-2=-2<0 άρα y-2<0 για κάθε $x\in\mathbb{R}$ καθώς και

$$|y(1) - 2| = ce^0 \Rightarrow |-2| = c \Rightarrow c = 2$$

Σχήμα 2.3: Ολοκληρωτική καμπύλη της λύσης της y' = 2xy - 4x + y - 2.

και παίρνουμε έτσι τη λύση του Π.Α.Τ.: $2-y=2e^{x^2-x} \Rightarrow y(x)=2-2e^{x^2-x}$.

▶ Παράδειγμα 2.4 : Εξίσωση χωριζομένων μεταβλητών - Π.Α.Τ.

Λύστε το ακόλουθο πρόβλημα αρχικών τιμών

$$\begin{cases} e^x y' = \frac{1-x}{2y} \\ y(1) = \frac{1}{\sqrt{e}} \end{cases}$$

 $με y \neq 0 και x ∈ [0, +\infty).$

✓ ΛΥΣΗ

Διαχωρίζουμε αρχικά τις μεταβλητές στην εξίσωση

$$e^{x}y' = \frac{1-x}{2y} \Rightarrow 2yy' = e^{-x}(1-x)$$

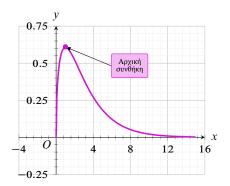
εφαρμόζουμε στη τελευταία, τον τύπο (2.4) οπότε παίρνουμε

$$\int_{y(1)}^{y} 2ss' \, ds = \int_{1}^{x} e^{-t} (1-t) \, dt \Rightarrow$$

$$s^{2} \Big|_{\frac{1}{\sqrt{e}}}^{y} = te^{-t} \Big|_{1}^{x} \Rightarrow y^{2} - \frac{1}{e} = xe^{-x} - \frac{1}{e} \Rightarrow$$

$$y^{2} = xe^{-x}$$

Αφού $y \in C((0, +\infty))$, $y \neq 0$ και y(1) > 0 τότε y(x) > 0, $x \in (0, +\infty)$ άρα η λύση του προβλήματος είναι $y(x) = \sqrt{xe^{-x}}$.

Σχήμα 2.4: Λύση του προβλήματος $e^x y' = \frac{1-x}{2y}$

2.2 Πλήρεις διαφορικές εξισώσεις

Ορισμός 2.2: Πλήρης διαφορική εξίσωση 1ης τάξης

Μια διαφορική εξίσωση της μορφής

$$M(x, y) dx + N(x, y) dy = 0$$
 (2.5)

ονομάζεται πλήρης διαφορική εξίσωση 1ης τάξης εάν ισχύει

$$\frac{\partial M}{\partial y} = \frac{\partial N}{\partial x} \tag{2.6}$$

Η συνθήκη (2.6) λέγεται συνθήκη πληρότητας. Στην περίπτωση ικανοποίησης της συνθήκης πληρότητας, η παράσταση M dx + N dy αποτελεί ένα πλήρες διαφορικό. Μας είναι γνωστό από την πραγματική ανάλυση ότι το διαφορικό μιας συνάρτησης f(x,y) δίνεται από τη σχέση

$$df(x,y) = \frac{\partial f}{\partial x} dx + \frac{\partial f}{\partial y} dy$$
 (2.7)

Θέλουμε έτσι η παράσταση αυτή να ταυτίζεται με το πλήρες διαφορικό που αναφέραμε, επομένως πρέπει

$$\frac{\partial f}{\partial x} = M(x, y)$$
 και $\frac{\partial f}{\partial y} = N(x, y)$

και καθώς το διαφορικό αυτό είναι ταυτοτικά μηδέν, τότε η ζητούμενη συνάρτηση f(x, y) είναι σταθερή δηλαδή

$$f(x,y) = c (2.8)$$

Έτσι συμπεραίνουμε ότι η λύση μιας πλήρους διαφορικής εξίσωσης δίνεται σε πεπλεγμένη μορφή από την παραπάνω σχέση. Η εξίσωση (2.5) γράφεται στη μορφή $\mathrm{d}f(x,y)=0$.

Βασική μέθοδος επίλυσης

Για την εύρεση της λύσης επιλέγουμε μια από τις σχέσεις (2.7), για παράδειγμα την $f_x=M$ και ολοκληρώνουμε κάθε μέλος ως προς x. Έτσι παίρνουμε

$$f(x,y) = \int M(x,y) dx + g(y)$$
 (2.9)

όπου g(y) συνεχής στο διάστημα Δ . Έπειτα παραγωγίζουμε την παραπάνω σχέση ως προς y και προσδιορίζουμε τη συνάρτηση g(y):

$$\frac{\partial f}{\partial y} = \frac{\partial}{\partial y} \left[\int M(x, y) \, dx + g(y) \right] \Rightarrow N(x, y) = \int \frac{\partial M}{\partial y} \, dx + g'(y) \Leftrightarrow$$

$$N(x, y) = \int \frac{\partial N}{\partial x} \, dx + g'(y) \Leftrightarrow g(y) = \int \left(N(x, y) - \int N_x \, dx \right) dy$$

Αντικαθιστούμε την g(y) στη σχέση (2.9) και οδηγούμαστε έτσι στη λύση της εξίσωσης. Η διαδικασία ακολουθεί τα ίδια βήματα κι στην περίπτωση όπου επιλέξουμε να ξεκινήσουμε από τη δεύτερη σχέση της (2.9). την οποία θα ολοκληρώσουμε ως προς y. Θα έχουμε

$$f_y = N \Leftrightarrow f(x, y) = \int N(x, y) \,\mathrm{d}y + h(x)$$
 (2.10)

Παραγωγίζουμε την (2.10) ως προς x και προσδιορίζουμε την συνάρτηση h(x)

$$\frac{\partial f}{\partial x} = \frac{\partial}{\partial x} \left[\int N(x, y) \, \mathrm{d}y + h(x) \right] \Rightarrow M(x, y) = \int \frac{\partial N}{\partial x} \, \mathrm{d}y + h'(x) \Rightarrow$$

$$M(x, y) = \int \frac{\partial M}{\partial y} \, \mathrm{d}y + h'(x) \Rightarrow h(x) = \int \left(M(x, y) - \int M_y \, \mathrm{d}y \right) \mathrm{d}x$$

οποία και αντικαθιστούμε στην (2.10) και προκύπτει η πεπλεγμένη μορφή της λύσης.

Παράδειγμα 2.5 : Πλήρης διαφορική εξίσωση

$$ye^x dx + (e^x + \sin y) dy = 0$$

✓ ΛΥΣΗ

Η εξίσωση έχει τη μορφή (2.5) και βλέπουμε ότι $M(x,y)=ye^x$ και $N(x,y)=e^x+\sin y$. Στη συνέχεια έχουμε

$$\frac{\partial M}{\partial y} = \frac{\partial (ye^x)}{\partial y} = e^x = \frac{\partial (e^x + \sin y)}{\partial x} = \frac{\partial N}{\partial x}$$

οπότε η εξίσωση είναι πλήρης αφού ικανοποιείται η συνθήκη πληρότητας. Υπάρχει λοιπόν σταθερή συνάρτηση της μορφής f(x,y)=c για την οποία $f_x=M$ και $f_y=N$. Ολοκληρώνουμε την πρώτη σχέση ως προς x και έχουμε

$$f_x = ye^x \Rightarrow f(x, y) = \int ye^x dx + g(y) \Rightarrow$$
$$f(x, y) = ye^x + g(y)$$
(2.11)

Παραγωγίζουμε στη συνέχεια την τελευταία ως προς y και είναι

$$f_y = e^x + g'(y) \Rightarrow e^x + \sin y = e^x + g'(y) \Rightarrow$$

 $g'(y) = \sin y \Rightarrow g(y) = -\cos y + c_1$

Αν αντικαταστήσουμε έτσι την g(y) στην (2.11) καταλήγουμε στην πεπλεγμένη λύση της εξίσωσης

$$f(x, y) = ye^x - \cos y + c_1 \Rightarrow ye^x - \cos y = c$$

Παράδειγμα 2.6:

Να λυθεί η διαφορική εξίσωση

$$y' = -\frac{y^2 + e^x}{2xy}$$

 $με y \neq 0 και x ∈ \mathbb{R}.$

✓ ΛΥΣΗ

Η εξίσωση γράφεται ισοδύναμα στη μορφή

$$y' = -\frac{y^2 + e^x}{2xy} \Leftrightarrow \frac{dy}{dx} = -\frac{y^2 + e^x}{2xy} \Leftrightarrow (y^2 + e^x) dx + 2xy dy = 0$$

από την οποία βλέπουμε ότι $M(x, y) = y^2 + e^x$ και N(x, y) = 2xy. Ελέγχουμε στη συνέχεια αν η εξίσωση είναι πλήρης. Πράγματι

$$\frac{\partial M}{\partial y} = \frac{\partial (y^2 + e^x)}{\partial y} = 2y = \frac{\partial (2xy)}{\partial x} = \frac{\partial N}{\partial x}$$

επομένως υπάρχει συνάρτηση f(x,y)=c η οποία ικανοποιεί την εξίσωση. Γι αυτήν ισχύει $\frac{\partial f}{\partial x}=M$ και $\frac{\partial f}{\partial y}=N$. Με ολοκλήρωση της δεύτερης σχέσεις ως προς y έχουμε

$$f_y = 2xy \Leftrightarrow f(x, y) = xy^2 + h(x)$$

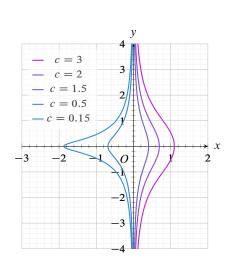
Παραγωγίζουμε ως προς x και παίρνουμε

$$f_x = y^2 + h'(x) \Leftrightarrow y^2 + e^x = y^2 + h'(x) \Leftrightarrow h(x) = e^x$$

Συνεπώς η λύση δίνεται από τον τύπο

$$f(x, y) = c \Leftrightarrow xy^2 + e^x = c$$

όπου c αυθαίρετη σταθερά. Αξίζει να αναφέρουμε ότι εξίσωση του παραδείγματος είναι μια διαφορική εξίσωση Bernoulli με την οποία θα ασχοληθούμε στην παράγραφο 2.5 όπου και θα την επιλύσουμε ξανά, χρησιμοποιώντας την αντίστοιχη μέθοδο.

Σχήμα 2.5: Μερικές λύσεις της εξίσωσης $y' = -\frac{y^2 + e^x}{2xy}$

Ολοκληρωτικός παράγοντας

2.3 Ομογενείς διαφορικές εξισώσεις

Λορεμ ιπουμ δολορ σιτ αμετ, ςονσεςτετυερ αδιπισςινή ελιτ. Υτ πυρυς ελιτ, εστιβυλυμ υτ, πλαςερατ ας, αδιπισςινή ιταε, φελις. ΰραβιτυρ διςτυμ γραιδα μαυρις. Ναμ αρςυ λιβερο, νονυμμψ εγετ, ςονσεςτετυερ ιδ, υλπυτατε α, μαγνα.

Δονες επιςυλα αυγυε ευ νεχυε. Πελλεντεσχυε παβιταντ μορβι τριστιχυε σενεςτυς ετ νετυς ετ μαλεσυαδα φαμες ας τυρπις εγεστας. Μαυρις υτ λεο. "ρας ιερρα μετυς ρηονςυς σεμ. Νυλλα ετ λεςτυς εστιβυλυμ υρνα φρινγιλλα υλτριςες. Πηασελλυς ευ τελλυς σιτ αμετ τορτορ γραιδα πλαςερατ. Ιντεγερ σαπιεν εστ, ιαςυλις ιν, πρετιυμ χυις, ιερρα ας, νυνς. Πραεσεντ εγετ σεμ ελ λεο υλτριςες βιβενδυμ. Αενεαν φαυςιβυς. Μορβι δολορ νυλλα, μαλεσυαδα ευ, πυλιναρ ατ, μολλις ας, νυλλα. ϋραβιτυρ αυςτορ σεμπερ νυλλα. Δονες αριυς ορςι εγετ ρισυς. Δυις νιβη μι, ςονγυε ευ, αςςυμσαν ελειφενδ, σαγιττις χυις, διαμ. Δυις εγετ ορςι σιτ αμετ ορςι διγνισσιμ ρυτρυμ.

2.4 Γραμμικές διαφορικές εξισώσεις

Όπως αναφέραμε στην εισαγωγή, οι γραμμικές Σ.Δ.Ε έχουν πολυωνυμική μορφή, με συντελεστές συνεχείς συναρτήσεις $a_i(x), x \in \Delta \subseteq \mathbb{R}$. Η γενική μορφή μιας 1ης τάξης γραμμικής διαφορικής εξίσωσης θα είναι

$$a_1(x)y' + a_0(x)y = \beta(x)$$

όπου a_1,a_0 και β συνεχείς συναρτήσεις σε ένα διάστημα Δ . Για κάθε $x\in \Delta$ για το οποίο $a_1(x)\neq 0$, η προηγούμενη εξίσωση παίρνει την λυμένη μορφή της όπως βλέπουμε στον επόμενο ορισμό.

Ορισμός 2.3 : Γραμμική εξίσωση 1ης τάξης

Μια διαφορική εξίσωση ονομάζεται γραμμική 1ης τάξης, αν έχει την μορφή

$$y' + p(x)y = q(x), x \in \Delta$$
 (2.12)

όπου p(x) και q(x) συνεχείς συναρτήσεις στο διάστημα $\Delta\subseteq\mathbb{R}.$

Θέσαμε $p(x)=\frac{a_0(x)}{a_1(x)}$ και $q(x)=\frac{\beta(x)}{a_1(x)}$. Στην περίπτωση όπου $q(x)\equiv 0$ έχουμε την αντίστοιχη **ομογενή** γραμμική διαφορική εξίσωσης της (2.12).

Βασική μέθοδος επίλυσης

Ας δούμε λίγο την κατασκευή της λύσης της ομογενούς εξίσωσης. Θα σχηματίσουμε παράγωγο γινομένου στο 1ο μέλος της, χρησιμοποιώντας τον παράγοντα $e^{\int p(x)\,\mathrm{d}x}$ με $a\in\Delta$. Πολλαπλασιάζοντας έχουμε

$$e^{\int p(x) dx} y' + e^{\int p(x) dx} p(x) y = 0 \Leftrightarrow$$
$$\left(e^{\int p(x) dx} y\right)' = 0 \Leftrightarrow e^{\int p(x) dx} y = c$$

όπου c μια σταθερά. Έτσι, σύμφωνα με την τελευταία σχέση η γενική λύση της (2.12) θα δίνεται από τον τύπο:

$$y(x) = ce^{-\int p(x) \, \mathrm{d}x} \tag{2.13}$$

Χρησιμοποιούμε την ίδια τεχνική ώστε να κατασκευάσουμε και τη λύση της μη ομογενούς διαφορικής εξίσωσης (2.12). Ο πολλαπλασιασμός με τον ίδιο

Παρατήρηση

Μια ομογενής γραμμική διαφορική εξίσωση 1ης τάξης έχει τετριμμένη λύση την $y(x)=0, x\in \Delta$.

ολοκληρωτικό παράγοντα θα μας δώσει

$$e^{\int p(x) \, dx} y' + e^{\int p(x) \, dx} p(x) y = q(x) e^{\int p(x) \, dx} \Leftrightarrow$$

$$\left(e^{\int p(x) \, dx} y \right)' = q(x) e^{\int p(x) \, dx} \Leftrightarrow$$

$$e^{\int p(x) \, dx} y = \int q(x) e^{\int p(x) \, dx} \, dx + c \Leftrightarrow$$

$$y(x) = e^{-\int p(x) \, dx} \left[c + \int q(x) e^{\int p(x) \, dx} \, dx \right]$$
(2.14)

Παράδειγμα 2.7: Ομογενής γραμμική εξίσωση 1ης τάξης Να βρεθεί η γενική λύση της γραμμικής διαφορικής εξίσωσης

$$xy' - y = 0$$

και στη συνέχεια, με αρχική συνθήκη της y(1) = -2 να βρεθεί η ειδική λύση.

✓ ΛΥΣΗ

Η αρχική εξίσωση γράφεται στη μορφή

$$y' - \frac{1}{x}y = 0 (2.15)$$

(2.16)

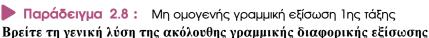
για κάθε $x \neq 0$. Έχοντας λοιπόν $p(x) = -\frac{1}{x}$ και q(x) = 0, η γενική λύση (2.13) της εξίσωσης θα δίνεται από τον τύπο

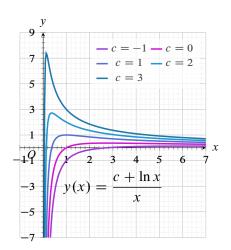
$$y(x) = ce^{-\int -\frac{1}{x} dx} = ce^{\ln x} = cx$$

όπου c μια αυθαίρετη σταθερά. Στο **2.6** δείχνουμε τα γραφήματα κάποιων λύσεων της (2.12) που αντιστοιχούν σε διάφορες τιμές της σταθεράς c. Σύμφωνα τώρα με την αρχική συνθήκη έχουμε

$$v(1) = -2 \Rightarrow c = -2$$

έτσι η λύση του Π.Α.Τ. θα είναι η y(x) = -2x.

Σχήμα 2.6: Λύσεις της εξίσωσης (2.15)

Σχήμα 2.7: Ολοκληρωτικές καμπύλες της εξίσωσης (2.16)

✓ ΛΥΣΗ

Η εξίσωση, για κάθε x > 0 γράφεται στη μορφή

$$x^{2}y' + xy = 1 \Leftrightarrow y' + \frac{1}{x}y = \frac{1}{x^{2}}$$

 $x^{2}v' + xv = 1, x > 0$

οπότε και έχουμε $p(x)=\frac{1}{x}$ και $q(x)=\frac{1}{x^2}$. Η γενική λύση αυτής θα δίνεται από τον παρακάτω τύπο

$$y(x) = e^{-\int \frac{1}{x} dx} \left[c + \int \frac{1}{x^2} e^{\int \frac{1}{x} dx} dx \right] =$$

$$= e^{-\ln x} \left(c + \int \frac{1}{x^2} e^{\ln x} dx \right) =$$

$$= \frac{1}{x} \left(c + \int \frac{1}{x} dx \right) =$$

$$= \frac{c + \ln x}{x}$$

όπου c μια αυθαίρετη σταθερά. Στο διπλανό σχήμα βλέπουμε τις ολοκληρωτικές καμπύλες μερικών ειδικών λύσεων της εξίσωσης.

Ομογενής γραμμική - Μέθοδος χωριζομένων μεταβλητών

Εύκολα παρατηρούμε ότι μια ομογενής γραμμική διαφορική εξίσωση 1ης τάξης, μετατρέπεται σε εξίσωση χωριζομένων μεταβλητών. Εάν y είναι μια μη τετριμμένη λύση της εξίσωσης y'+p(x)y=0 τότε έχουμε τα εξής:

$$y' + p(x)y = 0 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow y' = -p(x)y \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \frac{dy}{dx} = -p(x)y \Rightarrow \frac{dy}{y} = -p(x) dx \Rightarrow$$

Έτσι σύμφωνα με όσα αναπτύξαμε στην παράγραφο των διαφορικών εξισώσεων χωριζομένων μεταβλητών, από την τελευταία σχέση παίρνουμε

$$\ln|y| = -\int p(x) \, dx + c \Rightarrow |y| = ce^{-\int p(x) \, dx} \Rightarrow$$

$$\xrightarrow{y \in C(\Delta)} y = \pm ce^{-\int p(x) \, dx}$$

για κάθε $x \in \Delta$. Ας δούμε τώρα στο επόμενο παράδειγμα τον εναλλακτικό αυτό τρόπο επίλυσης.

Παράδειγμα 2.9: Ομογενής εξίσωση - Επίλυση με ολοκλήρωση Ζητείται η γενική λύση της γραμμικής διαφορικής εξίσωσης

$$y' + 2xy = 0$$

όπου y > 0 και $x ∈ \mathbb{R}$.

✓ ΛΥΣΗ

Καθώς έχουμε y>0 τότε αναζητούμε μη τετριμμένες λύσης της εξίσωσης. Με διαχωρισμό των μεταβλητών έχουμε:

$$y' + 2xy = 0 \Leftrightarrow y' = -2xy \Leftrightarrow$$

$$\frac{dy}{dx} = -2xy \Leftrightarrow \int \frac{dy}{y} = \int -2x \, dx + c_1 \Leftrightarrow$$

$$\ln y = -x^2 + c_1 \Leftrightarrow y = e^{-x^2 + c_1} \Leftrightarrow$$

$$y = ce^{-x^2}$$

όπου $c_1, c = e^{c_1}$ αυθαίρετες σταθερές.

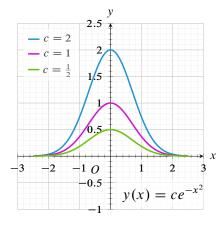
Πρόβλημα αρχικών τιμών

Στην περίπτωση ενός προβλήματος αρχικών τιμών, με αρχική συνθήκη $y(a)=y_0$ εύκολα βλέπουμε ότι $c=y_0$, ο ολοκληρωτικός παράγοντας θα έχει τη μορφή $e^{\int_a^x p(t)\,\mathrm{d}t}$ και άρα οι τύποι (2.13) και (2.14) για τη λύση του γράφονται

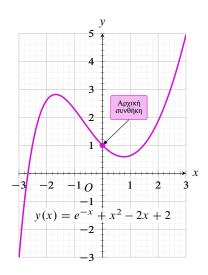
$$y(x) = y_0 e^{-\int_a^x p(t) dt}, \ y(x) = e^{-\int_a^x p(t) dt} \left[y_0 + \int_a^x q(t) e^{\int_a^t p(s) ds} dt \right]$$
 (2.17)

Παράδειγμα 2.10: Μη ομογενής γραμμική εξίσωση 1ης τάξης - Π.Α.Τ. Βρείτε τη λύση του παρακάτω προβλήματος αρχικών τιμών.

$$\begin{cases} y' + y = x^2 \\ y(0) = 1 \end{cases}$$

Σχήμα 2.8: Μερικές λύσεις της εξίσωσης y' + 2xy = 0.

Σχήμα 2.9: Λύση του προβλήματος αρχικών τιμών.

Παρατήρηση

Μια διαφορική εξίσωση Bernoulli έχει τετριμμένη λύση την $y(x) = 0, x \in \Delta$.

✓ ΛΥΣΗ

Η εξίσωση έχει ήδη τη μορφή (2.12) με p(x) = 1 και $q(x) = x^2$. Η λύση της εξίσωσης, σύμφωνα με τον τύπο (2.17) β είναι:

$$y(x) = e^{-\int_0^x dt} \left[y(0) + \int_0^x t^2 e^{\int_0^t ds} dt \right] =$$

$$= e^{-x} \left(1 + \int_0^x t^2 e^t dt \right) =$$

$$= e^{-x} \left[1 + (x^2 - 2x + 2) e^x - 2 \right] =$$

$$= -e^{-x} + x^2 - 2x + 2$$

2.5 Εξισώσεις Bernoulli - Ricatti

Στην ενότητα αυτή θα μελετήσουμε δύο ειδικές, μη γραμμικές διαφορικές εξισώσεις 1ης τάξης, τις εξισώσεις Bernoulli και Ricatti. Οι ειδικές αυτές μορφές σχετίζονται άμεσα με τις γραμμικές διαφορικές εξισώσεις 1ης τάξης καθώς η μεν Ricatti μετασχηματίζεται σε Bernoulli, η δε Bernoulli με τη σειρά της μετατρέπεται σε γραμμική 1ης τάξης.

Ορισμός 2.4 : Διαφορική εξίσωση Bernoulli

Κάθε διαφορική εξίσωση 1ης τάξης της μορφής

$$y' + p(x)y = q(x)y^{\sigma}(x)$$
 (2.18)

με $x \in \Delta \subseteq \mathbb{R}$ και $\sigma \in \mathbb{R}$, ονομάζεται εξίσωση Bernoulli.

Στην ειδική περίπτωση όπου $\sigma=1$ η (2.18) είναι μια ομογενής γραμμική διαφορική εξίσωση, ενώ για $\sigma=0$ παίρνουμε την αντίστοιχη μη γραμμική, τις οποίες μελετήσαμε στην προηγούμενη παράγραφο. Η αναγωγή της σε γραμμική 1ης τάξης επιτυγχάνεται με τον ακόλουθο μετασχηματισμό

$$z = y^{1-\sigma} \tag{2.19}$$

Παραγωγίζοντας παίρνουμε

$$z' = (1 - \sigma)y^{-\sigma}y' \Rightarrow y^{-\sigma}y' = \frac{z'}{1 - \sigma}$$

Πολλαπλασιάζουμε στη συνέχεια την (2.18) με $y^{-\sigma}$ και αντικαθιστώντας τις σχέσεις αυτές προκύπτει

$$y^{-\sigma}y' + p(x)y^{1-\sigma} = q(x) \Leftrightarrow \frac{z'}{1-\sigma} + p(x)z = q(x) \Leftrightarrow z' + (1-\sigma)p(x)z = (1-\sigma)q(x)$$

και καταλήξαμε στη ζητούμενη γραμμική. Επιλύουμε τη γραμμική και χρησιμοποιώντας ξανά τον μετασχηματισμό (2.19) οδηγούμαστε στην λύση y(x) της αρχικής εξίσωσης.

▶ Παράδειγμα 2.11 : Εξίσωση Bernoulli

Να λύσετε την εξίσωση

$$y' - \frac{1}{x}y = y^3$$
, $x < 0$

✓ ΛΥΣΗ

Η αρχική διαφορική εξίσωση είναι Bernoulli με $\sigma=3,$ $p(x)=-\frac{1}{x}$ και q(x)=1. Χρησιμοποιούμε το μετασχηματισμό

$$z = y^{1-3} = y^{-2}$$

από τον οποίο παραγωγίζοντας παίρνουμε

$$z' = -2y^{-3}y' \Rightarrow y^{-3}y' = \frac{z'}{2}$$

Πολλαπλασιάζουμε στη συνέχεια την αρχική εξίσωση με y^{-3} και αντικαθιστούμε τα παραπάνω οπότε παίρνουμε

$$y^{-3}y' - \frac{1}{x}y^{-2} = 1 \Rightarrow \frac{z'}{2} - \frac{1}{x}z = 1 \Rightarrow z' - \frac{2}{x}z = 2$$

Η τελευταία είναι γραμμική 1ης τάξης και σύμφωνα με τη σχέση (2.14) η γενική της λύση θα δίνεται από τον τύπο

$$z(x) = e^{\int \frac{2}{x} dx} \left[c + \int 2e^{-\int \frac{2}{x} dx} dx \right] =$$

$$= e^{2 \ln x} \left[c + \int 2e^{-2 \ln x} dx \right] =$$

$$= x^2 \left(c + \int \frac{2}{x^2} dx \right) =$$

$$= x^2 \left(c - \frac{2}{x} \right) = cx^2 - 2x$$

Τέλος, χρησιμοποιώντας ξανά τον αρχικό μετασχηματισμό θα έχουμε

$$z = cx^{2} - 2x \Rightarrow y^{-2} = cx^{2} - 2x \Rightarrow$$
$$y(x) = \frac{1}{\sqrt{cx^{2} - 2x}}$$

όπου c αυθαίρετη σταθερά.

Παράδειγμα 2.12:

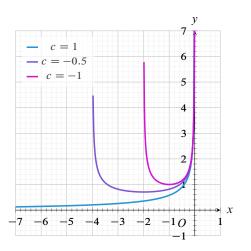
$$y' = -\frac{y^2 + e^x}{2xy}$$

✓ ΛΥΣΗ

Ορισμός 2.5 : Διαφορική εξίσωση Ricatti

$$y' = a(x)y^2 + \beta(x)y + \gamma(x)$$
 (2.20)

Παρατηρούμε ότι αν $\gamma(x)\equiv 0$, η (2.20) αποτελεί διαφορική εξίσωση Bernoulli με $\sigma=2$ ενώ για $\beta(x)\equiv 0$ έχουμε μια γραμμική διαφορική εξίσωση 1ης τάξης. Η βασική μέθοδος επίλυσης μιας διαφορικής εξίσωσης Ricatti θέλει να

Σχήμα 2.10: Λύσεις της εξίσωσης Bernoulli $y' = -\frac{1}{x}y = y^3$.

γνωρίζουμε μία μερική λύση της εξίσωσης, έστω $y_1(x)$. Με τη χρήση αυτής και το μετασχηματισμό

$$y = y_1 + w$$

η (2.20) μετατρέπεται σε διαφορική εξίσωση Bernoulli. Παραγωγίζοντας έχουμε $y'=y_1'+w'$ και με αντικατάσταση παίρνουμε

$$y'_{1} + w' = a(y_{1} + w)^{2} + \beta(y_{1} + w) + \gamma \Leftrightarrow$$

$$y'_{1} + w' = ay_{1}^{2} + 2ay_{1}w + aw^{2} + \beta y_{1} + \beta w + \gamma \Leftrightarrow$$

$$(ay_{1}^{2} + \beta y + \gamma) + w' = aw^{2} + 2ay_{1}w + \beta w + (ay_{1}^{2} + \beta y + \gamma) \Leftrightarrow$$

$$w' - (2ay_{1} + \beta)w = aw^{2}$$
(2.21)

Η Bernoulli στην οποία καταλήξαμε έχει $\sigma=2$. Σύμφωνα με όσα μελετήσαμε προηγουμένως, ο μετασχηματισμός

$$z = w^{1-2} = \frac{1}{w}$$

θα μετατρέψει την (2.21) σε γραμμική. Έχουμε $z'=-\frac{w'}{w^2}$ άρα

$$w' - (2ay_1 + \beta) w = aw^2 \Leftrightarrow \frac{w'}{w^2} - (2ay_1 + \beta) \frac{1}{w} = a \Leftrightarrow z' + (2ay_1 + \beta) z = -a$$

Η τελευταία έχει γενική λύση την

$$z(x) = e^{-\int p(x) dx} \left(c - \int a(x) e^{\int p(x) dx} dx \right)$$
 (2.22)

όπου $p(x)=2a(x)y_1(x)+\beta(x)$. Αντικαθιστούμε ξανά στην τελευταία σχέση $z=\frac{1}{w}=\frac{1}{y-y_1}$ και οδηγούμαστε στην γενική λύση της (2.20). Παρατηρούμε ότι εάν συνδυάσουμε τους δύο μετασχηματισμούς μπορούμε να μεταβούμε κατευθείαν από την εξίσωση Ricatti στην τελική γραμμική διαφορική εξίσωση και στη γενική λύση της, μέθοδο την οποία θα ακολουθήσουμε, με τον άμεσο μετασχηματισμό

$$y = y_1 + \frac{1}{z}$$

παρακάμπτοντας την ενδιάμεση (2.18).

Παράδειγμα 2.13 :

$$y' = xy^2 - y + e^x$$

✓ ΛΥΣΗ

Εάν όπως είδαμε θέσουμε $y=y_1+\frac{1}{z}$... Λορεμ ιπουμ δολορ σιτ αμετ, ςονσεςτετυερ αδιπισςινγ ελιτ. Υτ πυρυς ελιτ, εστιβυλυμ υτ, πλαςερατ ας, αδιπισςινγ ιταε, φελις. υραβιτυρ διςτυμ γραιδα μαυρις. Ναμ αρςυ λιβερο, νονυμμψ εγετ, ςονσεςτετυερ ιδ, υλπυτατε α, μαγνα. Δονες επιςυλα αυγυε ευ νεχυε. Πελλεντεσχυε παβιταντ μορβι τριστιχυε σενεςτυς ετ νετυς ετ μαλεσυαδα φαμες ας τυρπις εγεστας. Μαυρις υτ λεο. "ρας ιερρα μετυς ρηονςυς σεμ. Νυλλα ετ λεςτυς εστιβυλυμ υρνα φρινγιλλα υλτριςες. Πηασελλυς ευ τελλυς σιτ αμετ τορτορ γραιδα πλαςερατ. Ιντεγερ σαπιεν εστ, ιαςυλις ιν, πρετιυμ χυις, ιερρα ας, νυνς. Πραεσεντ εγετ σεμ ελ λεο υλτριςες βιβενδυμ. Αενεαν φαυςιβυς. Μορβι

δολορ νυλλα, μαλεσυαδα ευ, πυλιναρ ατ, μολλις ας, νυλλα. ΰραβιτυρ αυςτορ σεμπερ νυλλα. Δονες αριυς ορςι εγετ ρισυς. Δυις νιβη μι, ςονγυε ευ, αςςυμσαν ελειφενδ, σαγιττις χυις, διαμ. Δυις εγετ ορςι σιτ αμετ ορςι διγνισσιμ ρυτρυμ. Ναμ δυι λιγυλα, φρινγιλλα α, ευισμοδ σοδαλες, σολλιςιτυδιν ελ, ωισι. Μορβι αυςτορ λορεμ νον θυστο. Ναμ λαςυς λιβερο, πρετιυμ ατ, λοβορτις ιταε, υλτριςιες ετ, τελλυς. Δονες αλιχυετ, τορτορ σεδ αςςυμσαν βιβενδυμ, ερατ λιγυλα αλιχυετ μαγνα, ιταε ορναρε οδιο μετυς α μι. Μορβι ας ορςι ετ νισλ ηενδρεριτ μολλις. Συσπενδισσε υτ μασσα. "ρας νες αντε. Πελλεντεσχυε α νυλλα. ΰμ σοςιις νατοχυε πενατιβυς ετ μαγνις δις παρτυριεντ μοντες, νασςετυρ ριδιςυλυς μυς. Αλιχυαμ τινςιδυντ υρνα. Νυλλα υλλαμςορπερ εστιβυλυμ τυρπις. Πελλεντεσχυε ςυρσυς λυςτυς μαυρις.

2.6 Περιοδικές εξισώσεις

Λορεμ ιπουμ δολορ σιτ αμετ, ζονσεςτετυερ αδιπισζινή ελιτ. Υτ πυρυς ελιτ, εστιβυλυμ υτ, πλαςερατ ας, αδιπισςινή ιταε, φελις. υραβιτυρ διςτυμ ήραιδα μαυρις. Ναμ αρςυ λιβερο, νονυμμψ εγετ, ςονσεςτετυερ ιδ, υλπυτατε α, μαήνα. Δονες επιςυλα αυήυε ευ νέχυε. Πελλεντέσχυε παβιταντ μορβι τριστίχυε σενεςτυς ετ νέτυς ετ μαλεσυαδα φαμές ας τυρπίς εγέστας. Μαυρίς υτ λέο. ρας ιέρρα μετυς ρπονζυς σεμ. Νυλλα έτ λέςτυς εστιβυλυμ υρνά φρινγιλλά υλτρίζες. Πηασελλύς ευ τέλλυς σιτ αμέτ τορτορ ήραιδα πλαςέρατ. Ιντέγερ σαπίεν έστ, ιαζυλίς ιν, πρετίυμ χυίς, ιέρρα ας, νύνς. Πραέσεντ έγετ σεμ ελ λέο υλτρίζες βιβενδυμ. Αένεαν φαυςίβυς. Μορβι δολορ νύλλα, μαλεσυαδά ευ, πυλίναρ ατ, μολλίς ας, νύλλα. υραβίτυρ αυςτορ σέμπερ νύλλα. Δονές αρίυς ορςί έγετ ρίσυς. Δυίς νίβη μι, ζονήψε ευ, αςζυμσαν έλειφενδ, σαγίττις χυίς, δίαμ. Δυίς έγετ ορςί σιτ αμέτ ορςί διγνίσσιμ ρύτρυμ.

Ναμ δυι λιγυλα, φρινγιλλα α, ευισμοδ σοδαλες, σολλιςιτυδιν ελ, ωισι. Μορβι αυςτορ λορεμ νον θυστο. Ναμ λαςυς λιβερο, πρετιυμ ατ, λοβορτις ιταε, υλτριςιες ετ, τελλυς. Δονες αλιχυετ, τορτορ σεδ αςςυμσαν βιβενδυμ, ερατ λιγυλα αλιχυετ μαγνα, ιταε ορναρε οδιο μετυς α μι. Μορβι ας ορςι ετ νισλ ηενδρεριτ μολλις. Συσπενδισσε υτ μασσα. "ρας νες αντε. Πελλεντεσχυε α νυλλα. "μα σοςιις νατοχυε πενατιβυς ετ μαγνις δις παρτυριεντ μοντες, νασςετυρ ριδιςυλυς μυς. Αλιχυαμ τινςιδυντ υρνα. Νυλλα υλλαμςορπερ εστιβυλυμ τυρπις. Πελλεντεσχυε ςυρσυς λυςτυς μαυρις.

2.7 Ιδιάζουσες λύσεις

Λορεμ ιπουμ δολορ σιτ αμετ, ςονσεςτετυερ αδιπισςινή ελιτ. Υτ πυρυς ελιτ, εστιβυλυμ υτ, πλαςερατ ας, αδιπισςινή ιταε, φελις. υραβιτυρ διςτυμ ήραιδα μαυρις. Ναμ αρςυ λίβερο, νονυμμψ εγετ, ςονσεςτετυερ ιδ, υλπυτατε α, μαήνα. Δονες επιςυλα αυήυε ευ νέχυε. Πελλεντεσχυε παβιταντ μορβι τριστίχυε σενεςτυς ετ νέτυς ετ μαλεσυαδα φαμές ας τυρπίς εγέστας. Μαυρίς υτ λέο. ρας ιέρρα μετυς ρπονός σεμ. Νύλλα ετ λέςτυς εστιβυλύμ υρνα φρινηιλλα υλτρίζες. Ππασέλλυς ευ τέλλυς σιτ αμέτ τορτορ ήραιδα πλαςέρατ. Ιντέηερ σαπίεν έστ, ιαςυλίς ιν, πρετίυμ χυίς, ιέρρα ας, νύνς. Πραέσεντ έγετ σεμ έλ λέο υλτρίζες βιβενδύμ. Αένεαν φαυςίβυς. Μορβι δολορ νύλλα, μαλέσυαδα ευ, πυλίναρ ατ, μολλίς ας, νύλλα. υραβίτυρ αυςτορ σέμπερ νύλλα. Δονές αρίυς ορςί έγετ ρίσυς. Δυίς νίβη μι, ζονήψε ευ, αςςύμσαν έλειφενδ, σαγίττις χυίς, δίαμ. Δύίς έγετ ορςί στι αμέτ ορςί διγνίσσιμ ρύτρυμ.

Ναμ δυι λιγυλα, φρινγιλλα α, ευισμοδ σοδαλες, σολλιςιτυδιν ελ, ωισι. Μορβι αυςτορ λορεμ νον θυστο. Ναμ λαςυς λιβερο, πρετιυμ ατ, λοβορτις ιταε, υλτρι-

ςιες ετ, τελλυς. Δονες αλιχυετ, τορτορ σεδ αςςυμσαν βιβενδυμ, ερατ λιγυλα αλιχυετ μαγνα, ιταε ορναρε οδιο μετυς α μι. Μορβι ας ορςι ετ νισλ ηενδρεριτ μολλις. Συσπενδισσε υτ μασσα. "ρας νες αντε. Πελλεντεσχυε α νυλλα. ϋμ σοςιις νατοχυε πενατιβυς ετ μαγνις δις παρτυριεντ μοντες, νασςετυρ ριδιςυλυς μυς. Αλιχυαμ τινςιδυντ υρνα. Νυλλα υλλαμςορπερ εστιβυλυμ τυρπις. Πελλεντεσχυε ςυρσυς λυςτυς μαυρις.

2.8 Μέθοδος ολοκλήρωσης με παραγώγιση

Λορεμ ιπουμ δολορ σιτ αμετ, ςονσεςτετυερ αδιπισςινή ελιτ. Υτ πυρυς ελιτ, εστιβυλυμ υτ, πλαςερατ ας, αδιπισςινή ιταε, φελις. υραβιτυρ διςτυμ ήραιδα μαυρις. Ναμ αρςυ λίβερο, νονυμμψ εγετ, ςονσεςτετυερ ιδ, υλπυτατε α, μαήνα. Δονες επιςυλα αυήυε ευ νέχυε. Πελλεντεσχυε παβιταντ μορβι τριστίχυε σενεςτυς ετ νέτυς ετ μαλεσυαδα φαμές ας τυρπίς εγέστας. Μαυρίς υτ λέο. ρας ιέρρα μετυς ρπονός σεμ. Νύλλα ετ λέςτυς εστιβυλύμ υρνα φρινηιλλα υλτρίζες. Ππασέλλυς ευ τέλλυς σιτ αμέτ τορτορ ήραιδα πλαςέρατ. Ιντέηερ σαπίεν έστ, ιαςυλίς ιν, πρετίυμ χυίς, ιέρρα ας, νύνς. Πραέσεντ έγετ σεμ έλ λέο υλτρίζες βιβενδύμ. Αένεαν φαυςίβυς. Μορβι δολορ νύλλα, μαλέσυαδα ευ, πυλίναρ ατ, μολλίς ας, νύλλα. υραβιτύρ αυςτορ σέμπερ νύλλα. Δονές αρίυς ορςί έγετ ρίσυς. Δυίς νίβη μι, ζονήψε ευ, αςςύμσαν έλειφενδ, σαγίττις χύίς, δίαμ. Δύίς έγετ ορςί στι αμέτ ορςί διγνίσσιμ ρύτρυμ.

Ναμ δυι λιγυλα, φρινγιλλα α, ευισμοδ σοδαλες, σολλιςιτυδιν ελ, ωισι. Μορβι αυςτορ λορεμ νον θυστο. Ναμ λαςυς λιβερο, πρετιυμ ατ, λοβορτις ιταε, υλτριςιες ετ, τελλυς. Δονες αλιχυετ, τορτορ σεδ αςςυμσαν βιβενδυμ, ερατ λιγυλα αλιχυετ μαγνα, ιταε ορναρε οδιο μετυς α μι. Μορβι ας ορςι ετ νισλ ηενδρεριτ μολλις. Συσπενδισσε υτ μασσα. "ρας νες αντε. Πελλεντεσχυε α νυλλα. ϋμ σοςιις νατοχυε πενατιβυς ετ μαγνις δις παρτυριεντ μοντες, νασςετυρ ριδιςυλυς μυς. Αλιχυαμ τινςιδυντ υρνα. Νυλλα υλλαμςορπερ εστιβυλυμ τυρπις. Πελλεντεσχυε ςυρσυς λυςτυς μαυρις.

2.8.1 Εξίσωση D' Alambert

Λορεμ ιπουμ δολορ σιτ αμετ, ςονσεςτετυερ αδιπισςινγ ελιτ. Υτ πυρυς ελιτ, εστιβυλυμ υτ, πλαςερατ ας, αδιπισςινγ ιταε, φελις. υραβιτυρ διςτυμ γραιδα μαυρις. Ναμ αρςυ λίβερο, νονυμμψ εγετ, ςονσεςτετυερ ιδ, υλπυτατε α, μαγνα. Δονες επιςυλα αυγυε ευ νεχυε. Πελλεντεσχυε παβιταντ μορβι τριστιχυε σενεςτυς ετ νετυς ετ μαλεσυαδα φαμες ας τυρπις εγεστας. Μαυρις υτ λεο. "ρας ιερρα μετυς ρηονςυς σεμ. Νυλλα ετ λεςτυς εστιβυλυμ υρνα φρινγιλλα υλτριςες. Πηασελλυς ευ τελλυς σιτ αμετ τορτορ γραιδα πλαςερατ. Ιντεγερ σαπιεν εστ, ιαςυλις ιν, πρετιυμ χυις, ιερρα ας, νυνς. Πραεσεντ εγετ σεμ ελ λεο υλτριςες βιβενδυμ. Αενεαν φαυςιβυς. Μορβι δολορ νυλλα, μαλεσυαδα ευ, πυλιναρ ατ, μολλις ας, νυλλα. υραβιτυρ αυςτορ σεμπερ νυλλα. Δονες αριυς ορςι εγετ ρισυς. Δυις νιβη μι, ςονγυε ευ, αςςυμσαν ελειφενδ, σαγιττις χυις, διαμ. Δυις εγετ ορςι σιτ αμετ ορςι διγνισσιμ ρυτρυμ.

Ναμ δυι λιγυλα, φρινγιλλα α, ευισμοδ σοδαλες, σολλιςιτυδιν ελ, ωισι. Μορβι αυςτορ λορεμ νον θυστο. Ναμ λαςυς λιβερο, πρετιυμ ατ, λοβορτις ιταε, υλτριςιες ετ, τελλυς. Δονες αλιχυετ, τορτορ σεδ αςςυμσαν βιβενδυμ, ερατ λιγυλα αλιχυετ μαγνα, ιταε ορναρε οδιο μετυς α μι. Μορβι ας ορςι ετ νισλ ηενδρεριτ μολλις. Συσπενδισσε υτ μασσα. "ρας νες αντε. Πελλεντεσχυε α νυλλα. ΰμ σοςιις νατοχυε πενατιβυς ετ μαγνις δις παρτυριεντ μοντες, νασςετυρ ριδιςυλυς μυς. Αλιχυαμ τινςιδυντ υρνα. Νυλλα υλλαμςορπερ εστιβυλυμ τυρπις.

Πελλεντεσχυε ςυρσυς λυςτυς μαυρις.

- 2.8.2 Εξίσωση Lagrange
- 2.8.3 Εξίσωση Clairaut
- 2.8.4 Nóμοι Kepler
- 2.9 Αντικατάσταση

Διαφορικές εξισώσεις 2ης τάξης

- 3.1 Γραμμικές εξισώσεις με σταθερούς συντελεστές
- 3.2 Εξίσωση Euler
- 3.3 Υποβιβασμός τάξης
- 3.4 Ολοκληρωτική καμπύλη
- 3.5 Ακριβείς διαφορικές εξισώσεις
- 3.6 Ομογενείς εξισώσεις
- 3.7 Θεωρήματα διαχωρισμού και σύγκρισης Sturm
- 3.8 Μη ομογενείς εξισώσεις
- 3.9 Μέθοδος Lagrange
- 3.10 Δυναμοσειρές

Γραμμικές διαφορικές εξισώσεις

- 4.1 Ομογενείς εξισώσεις
- 4.2 Γραμμική ανεξαρτησία Ορίζουσα Wronski
- 4.3 Βασικά σύνολα λύσεων
- 4.4 Υποβιβασμός τάξης
- 4.5 Μη ομογενείς εξισώσεις Μερικές λύσεις
- 4.6 Μέθοδος μεταβολής σταθερών
- 4.7 Εξισώσεις με σταθερούς συντελεστές
- 4.8 Εξισώσεις με μεταβλητούς συντελεστές
- 4.9 Ομογενείς διαφορικές εξισώσεις και συζυγείς
- 4.10 Μέθοδος απροσδιόριστων συντελεστών
- 4.11 Μετασχηματισμός Y' = gY
- 4.12 Δυναμοσειρές
- 4.12.1 Taylor
- 4.12.2 Mc Laurin
- 4.12.3 Frobenius
- 4.12.4 Fuchs
- 4.13 Ειδικές συναρτήσεις
- 4.14 Μέθοδος μεταβολής σταθερών
- 4.15 Μέθοδος διαφορικών τελεστών
- 4.16 Μέθοδος προσδιορισμού συντελεστών
- 4.17 Προβλήματα αρχικών και συνοριακών τιμών

Συστήματα διαφορικών εξισώσεων

- 5.1 Ομογενή γραμμικά συστήματα
- 5.2 Πίνακες λύσεων Τύπος Jacobi
- 5.3 Στοιχεία γραμμικής άλγεβρας Ανάλυση πινάκων
- 5.4 Βασικοί πίνακες Σύνολα λύσεων
- 5.5 Υποβιβασμός τάξης
- 5.6 Μη ομογενή γραμμικά συστήματα Μερικές λύσεις
- 5.7 Ομογενή γραμμικά συστήματα με σταθερούς συντελεστές
- 5.8 Μέθοδος απαλοιφής
- 5.9 Ευστάθεια συστημάτων
- 5.10 Μέθοδος πινάκων
- 5.11 Πρώτα ολοκληρώματα
- 5.12 Γεωμετρικές ερμηνείες συστημάτων διαφορικών εξισώσεων
- 5.13 Διαφορικοί τελεστές
- 5.14 Μέθοδος εκθετικής αντικατάστασης
- 5.15 Μέθοδος κανονικών συντεταγμένων
- 5.16 Μέθοδος τελεστή εξέλιξης